

brancheforeninger opløstes og nye etableredes for igen at blive erstattet af andre indenfor dansk skadesforsikring. Alt i alt ændredes miljøet for brandforsikringen markant.

I det sidste tiår bliver således også trukket en lang række perspektiver til forsikringserhvervets økonomiske udvikling, dets regulering og de nye problemer som udviklingen af en decideret finansiell sektor har afstedkommet. M.a.o. fremhæves den samfundsmæssige kontekst igen på en fin måde, således at fremstillingen af ét enkelt forsikringsselskabs udvikling alligevel bidrager til en forståelse af hele erhvervets udvikling. Studiet heraf har vi dog stadigvæk til gode.

Karsten Ronit

Henrik Dørge og Morten W. Langer:
*Skandalen om Nordisk Fjer – et
magtmenneskes drøm og bedrag.*
(Børsens Forlag, 1991). 232 s.

Historien om Nordisk Fjers konkurs er næsten ufattelig for kvalificerede iagttagere. Her var et professionelt menneske med en vis karisma, men tilsyneladende uden opsigtsvækkende menneskeligt format, der i løbet af forholdsvis kort tid kørte en velstillet virksomhed i sæk. Her var en samling kreditgivere, der lukkede øjnene for de faretegn, der dukkede op. Her var en række af revisorer, som alt for stilfærdigt trak sig bort fra en klient, der åbenbart manipulerede. Her var en række velmeritede bestyrelsesmedlemmer, der ikke var deres opgave voksen og lod fem og syv være lige i bestyrelseskontorets selvbekræftende atmosfære.

En af kreditgiverne, Kaj Steenkjær fra Jyske Bank, er vel foreløbig som den eneste af de implicerede stået frem, forfriskende ærlig, og har fortalt,

hvor let det var at få ham til at låne næsten 50 millioner kroner ud, reelt med stolthed i stedet for med sikkerhed. For flere af de øvrige implicerede er der mørke skyer i horisonten i form af belastende retslige opgør, der helt sikkert som det mindste vil efterlade ridser i lakken. Når journalisterne har informeret, økonomerne har analyseret, og juristerne har dømt, vil der blive brug for en syntese, en historisk fremstilling, der omfatter alle facetter. Hvem var involveret i beslutningsprocesserne? Hvilket psykologisk spil foregik der inden for referencerammen? Hvem har det moralske ansvar for milliontabene? Hvem rørte en finger for at undgå, at medarbejderrepræsentanterne i bestyrelsen blev trynet? Spørgsmålene er mange og kan ikke besvares umiddelbart.

Den foreliggende bog er et omhyggeligt og omfattende arbejde. De to erhvervsjournalister har haft et forspring og gode forudsætninger for at skrive bogen, eftersom de begge har beskæftiget sig med virksomhedens forhold inden dens endeligt. Havde de skrevet bogen, før Johannes Petersen blev afsløret, havde det været virkelig flot; nu undgås det ikke, at nogen bagklogskab finder plads. I den forbindelse kan man stille spørgsmålet, om det kun er kreditgivere og bestyrelse, der har sovet i timen. Hvor var erhvervsjournalistikken? Den modtager vel også oplysninger om Stockholmerbørsens vurderinger.

Svagest i bogen står præsentationen af mennesket Johannes Petersen. Afsnittet om skoletiden og ungdommen er ikke objektivt. Hvordan man kan kalde et underafsnit for »nazistiske sympatier«, når det i samme skrives, at Johannes Petersen aldrig tog kontakt til tyskerne og aldrig kom i nærheden af DNSAP? Det kan kun have det formål at sværte manden. Ingen kilde er afslø-

ret til oplysningerne om Petersens ungdom, og det er et principielt problem. Det er åbenbart, at journalister en gang imellem må skjule deres kilder; ellers ville vigtige oplysninger ikke komme frem til offentligheden; men princippet bør ikke gælde, når de meddeler historiske oplysninger. I det tilfælde er dokumentationen ret afgørende.

Baggrundsinformationen er i det hele spinkel i den foreliggende bog; den har der ikke været tid til, synes det. Til gengæld er oplysningerne om transaktioner og begivenheder under det i virkeligheden korte forløb, da Nordisk Fjer gik ned, præcise og kvalificerede. Med gru følger læseren, at der vel kun reelt gik 5-6 år fra rimelig stabilitet til konkurs, fordi Petersen fik volumensyge, og ingen standsede den vanvittige ekspansion ud i intetheden. De to forfatte-

res gennemgang af milestædt talt anløbne transaktioner med selskaber på de engelske småøer er spændende læsning og ligeledes beretningerne om, hvorledes man skruede værdien af maskiner op til helt urealistiske størrelser, som så kunne gavne regnskaber her og der i koncernen. I den forbindelse stilles der store spørgsmålstejn ved den gældende årsregnskabslov, der synes at tillade alt for mange ejendomme lige posteringer på aktivsiden.

De to journalister er i øvrigt ikke bange for at sætte navn på de kritisable personer, og det synes deres konklusioner også at kunne holde til.

Bogen er veludstyret med grafiske fremstillinger og register. Billedmateriale er der ikke meget ved.

Ib Gejl

KULTURHISTORIE

Tinne Vammen & Carl Erik Andresen:
Ungdommens historie 1880-1950.
(Borgens Forlag, 1991). 129 s.

»Ungdommens historie« er tænkt som en lærebog rettet mod gymnasiet og HF's undervisning i historie og dansk. Fremstillingen falder i 3 hovedafsnit, der dækker temaerne: Arbejde og uddannelse, Unge i bevægelse og Mellem konfirmation og ægteskab. Hvert afsnit rummer en række teksteksempler samt forfatternes indledning. Desuden har de to forfattere skrevet bogens indledende og afsluttende kapitler, der sætter ungdomsbegrebet og ungdommens historie ind i en større teoretisk og kronologisk ramme.

Ungdomstiden, forstået som perioden mellem de egentlige barneår og den voksne alder, er en moderne fore-

teelse, der er blevet til i takt med det moderne industri- og servicesamfunds tilblivelse. Tegn herpå var, at uddannelsestiden forlængedes, og at der opstod et behov for, at de unge organiserede sig i deres egne ungdomsorganisationer. Med termen »det komplicerede ungdomsbegreb« sigter forfatterne til, at det derudover kan være ganske kompliceret at definere, hvad *en ung og ungdom* egentlig dækker. F.eks. er valgretsaldern blevet sænket flere gange i perioden 1880-1950, mens den kriminelle lavalder er blevet hævet. Også klassemæssige, kønsmæssige og geografiske forskelle betyder, at unges erfarede historie har været mangfoldig og kompliceret.

De 3 hovedafsnit udmærker sig ved at anskueliggøre de store ændringer i unges situation, der er sket i perioden